

ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ : ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆ

ಆರ್. ಎಸ್. ಕಟಗೇರಿ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580 005

☎: 9448822266

ಮಿಂಚಂಚಿ: katageriis@uasd.in

ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಎಂದರೇನು?

ಆರೋಗ್ಯವೆಂಬ ಪದವೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ದಾಖಲೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬರಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯವೆಂಬುದಿದೆಯೇ? ಅದು ಕೆಡುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ. ಹೌದು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಜೀವಂತ ವಸ್ತು. ಮಣ್ಣು ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ, ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆ ಮಣ್ಣಿನದು. ಇಂಥಹದೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾದ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯವಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸೂಚಿಸುವ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು "ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

➤ **ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆ**

ಗಿಡಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯರಾಶಿಗಳ ಉದ್ಭವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು 150 ದಶಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಮೊದಲು. ಮನುಷ್ಯ ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಯೂರಿ ತನ್ನ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಮಾತ್ರ 10 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತ್ತೀಚಿನದಾಗಿದೆ. ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇಕಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉದ್ಭವವಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮಣ್ಣಿನ ಮುಖಾಂತರ, ಗಾಳಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕಳೆತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೇಕೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ದೊರೆಯುವ ಉತ್ತರ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ವಿಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಾಗಲೂ, ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಬೇಕಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವ ಪರಿಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಸುಮಾರು 8000 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದಿತು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ 1900 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಹೀರಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವ ತಳಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಕುಸಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವ ಅಳೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು "ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್"ಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

2015, ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ "ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್" ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂ. 568 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ನವದೆಹಲಿಯ ಕೃಷಿ, ಸಹಕಾರ, ಹಾಗೂ ರೈತ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ www.soilheath.dac.gov.in ಎಂಬ ಜಾಲತಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಎಲ್ಲ ವಿವರ ಹೊಂದಿದೆ.

➤ **ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು**

ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಸುಧಾರಣೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ, ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನೀರು ಕಲುಷಿತವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಸಾಗುವಳಿ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವುದು, ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಂದಾಜು 15 ಲಕ್ಷ ರೈತರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುವ ಅಂದಾಜಿದೆ.

ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು (ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಪೊಟ್ಯಾಷ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್, ಮೆಗ್ನೀಸಿಯಮ್, ಗಂಧಕ, ಸತು, ಬೋರಾನ್, ಕಬ್ಬಿಣ, ತಾಮ್ರ, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಬ್ಡಿನಮ್) ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇದು ಅವಶ್ಯ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ರಸಸಾರ (ಹುಳಿ / ಕ್ಷಾರ), ಲವಣಾಂಶ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸುಣ್ಣು / ಜಿಪ್ಸಂ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಕಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಈ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ. ನೀರು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ,

ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ವರೂಪ, ರಚನೆ, ಸಾಂದ್ರತೆ ತಿಳಿಯಲು ಇದು ಸಹಾಯಕ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಲು ಇದು ಒಂದು ದಿಕ್ಕೂಚಿ

➤ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು?

ಬೆಳೆ ಕಟಾವಾದ ನಂತರ, ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತುವ ಮೊದಲು, ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಪ್ರತಿ 3 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿ ತೆಗೆದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ, ನೀರು ಹಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಬೆಳೆಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ತೆಗೆಯಬಾರದು. ದಿಣ್ಣೆ, ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಸಮೀಪ ಜಾಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ತೆಗೆಯಬಾರದು. ಗೊಬ್ಬರದ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಾರದು.

➤ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನ

ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ 6-9 ಅಂಗುಲ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ 12-16 ಅಂಗುಲ ಆಳದಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. 'ಫ್ಲಿ' ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು 15-20 ಸೆಂ.ಮೀ. ಆಳದಷ್ಟು ಅಗೆದು ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ 1.5 ಸೆಂ.ಮೀ. ನಷ್ಟು ದಪ್ಪದ ಮಣ್ಣಿನ ಪದರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 8-10 ಉಪ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ, ಕಲ್ಲು ಕಸ-ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪುಡಿಮಾಡಬೇಕು. ಚತುರ್ಥಾಂಶ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಎದುರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ನಷ್ಟು ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ

ಒಣಗಿಸಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಜಮೀನಿನ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

➤ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನಿರುವುದು?

ಇದನ್ನು 'ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕಾರ್ಡ್' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮ, ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಂಗಾಮುವಾರು ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣುಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

➤ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ

ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮಟ್ಟ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ವರದಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಈ ಕಾರ್ಡ್ ಆಧರಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ, ಮಣ್ಣು ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಒದಗಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಮುಖಾಂತರವೇ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಮಹತ್ತರ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿಗೆ ಬಳಸುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರೀಕ್ಷೆ

ರೈತಬಾಂಧವರೇ,

ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಇದಲ್ಲದೇ ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣು ಸವಕಾಗಿದೆಯೋ, ಜವಕಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕರ್ಲಾಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಇನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಬಳಸುವ ನೀರು ಆಯಾ ಜಮೀನಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು 'ನೀರು ಪರೀಕ್ಷೆ'ಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಆವರಣದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮಣ್ಣು/ನೀರು ಮಾದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಮೋಟ್ಯಾಷ್)	: ಪ್ರತಿ ಮಾದರಿಗೆ ರೂ. 200/-
2. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಜಿಂಕ್, ಕಬ್ಬಿಣ, ಮೆಂಗನೀಸ್, ತಾಮ್ರ)	: ಪ್ರತಿ ಮಾದರಿಗೆ ರೂ. 200/-
3. ನೀರಿನ ಮಾದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆ	: ಪ್ರತಿ ಮಾದರಿಗೆ ರೂ. 200/-

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲದ ನೀರು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580 005 ☎: 0836-2214223
- ಯೋಜನಾ ಸಂಯೋಜಕರು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆ.ವಿ.ಕೆ), ಕೃವಿವಿ, ಧಾರವಾಡ - 580 005 ☎: 0836-2444272
- ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಸಾವಯವ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕೃವಿವಿ, ಧಾರವಾಡ - 580 005 ☎: 0836-2444809

- ಸಂ.